

บูรณาการศาสตร์เชิงบริหารรัฐและพัฒนาท้องถิ่นด้วยหลัก

เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย และการบริหาร*

INTEGRATING PUBLIC ADMINISTRATION AND LOCAL DEVELOPMENT

WITH ECONOMICS, LAW AND MANAGEMENT

บุญชนัญญา สุขเสมอ, อีรวุฒิ วชิรมโนวาทย

Boonchanadtha Sooksme, Teerawoot Vachiramanovat

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

Vongchavalitkul University

Corresponding Author E-mail: Boonchanadtha_soo@vu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมาย เศรษฐศาสตร์ และการจัดการ ในการบริหารรัฐและพัฒนาท้องถิ่น โดยพิจารณาถึงความสำคัญของศาสตร์ทั้งสามในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ และความจำเป็นของการศึกษาข้ามศาสตร์เพื่อเข้าใจปัญหาสังคมที่ซับซ้อน นอกจากนี้ ยังวิเคราะห์แนวทางการบูรณาการศาสตร์ เพื่อให้สามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการได้จริง โดยพบว่า บทบาทของกฎหมายในฐานะเครื่องมือกำหนดระบบกลไกของสังคม เศรษฐศาสตร์ในฐานะพื้นฐานของโครงสร้างทางสังคม และการจัดการในฐานะกระบวนการกำหนดนโยบายและการบริหารสังคม และการบูรณาการศาสตร์ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบริหารภาครัฐและการพัฒนาท้องถิ่นเกิดผลดี มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน อย่างไรก็ตาม ต้องพิจารณาข้อดีและข้อพึงระวังของการเชื่อมโยงศาสตร์ทั้งสาม และดำเนินการให้มีความรัดกุม เหมาะสมและสอดคล้องต่อไป

คำสำคัญ: บูรณาการศาสตร์; บริหารภาครัฐ; พัฒนาท้องถิ่น

Abstract

This academic article focuses on analyzing the relationship between law, economics, and management in public administration and local development, taking into account the importance of all three disciplines in public policymaking,

*Received February 28, 2025; Revised March 27, 2025; Accepted March 31, 2025

responding to social changes in the globalization era, and the need for interdisciplinary research to understand complex social problems. It also analyzes the integration of these disciplines so that they can be applied in real-world management. It found that the roles of law as a tool to determine the mechanism of society, economics as the foundation of social structure, and management as a process of policymaking and social administration, and the integration of these disciplines are important factors that make public administration and local development effective, efficient, transparent, and responsive to the needs of the people. However, the advantages and precautions in linking these three disciplines together must be considered and implemented thoroughly, appropriately, and consistently.

Keywords: Integrative Science; Public Administration; Local Development

บทนำ

การบริหาร เศรษฐกิจ และกฎหมายเป็นสามเสาหลักที่กำหนดทิศทางการพัฒนารัฐและความเจริญก้าวหน้าของสังคมในระยะยาว การบริหารที่มีประสิทธิภาพช่วยให้เกิดการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เศรษฐกิจที่มั่นคงเป็นพื้นฐานของความเจริญรุ่งเรือง และกฎหมายที่เป็นธรรมเป็นหลักประกันความยั่งยืนของระบบสังคม อย่างไรก็ตาม การศึกษาในศาสตร์ทั้งสามแยกจากกันอาจก่อให้เกิดช่องว่างทางนโยบายและนำไปสู่ปัญหาในการปฏิบัติ โดยประการนี้ การบูรณาการศาสตร์ทั้งสามจึงเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้การบริหารและพัฒนา รัฐเกิดขึ้นอย่างมีคุณภาพและสอดคล้องกับบริบทของโลกยุคปัจจุบัน บทความนี้จึงมุ่งพิจารณาความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างกันของศาสตร์ทั้งสาม และวิธีการศึกษาเชิงบูรณาการในศาสตร์ทั้งสามเพื่อให้เห็นถึงจุดเชื่อมโยงและผลที่มีต่อกัน อันนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไป

ความสำคัญของกฎหมาย เศรษฐศาสตร์ และการจัดการต่อการบริหารรัฐและพัฒนาท้องถิ่น

กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ และการจัดการเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การบริหารและพัฒนา รัฐเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน กล่าวคือ กฎหมายสร้างความเป็นธรรม เสถียรภาพ และเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินนโยบาย เศรษฐศาสตร์ช่วยส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ การกระจายทรัพยากร และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ส่วนการจัดการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ในการดำเนินงานภาครัฐ การบูรณาการศาสตร์ทั้งสามช่วยให้รัฐสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมาย เศรษฐศาสตร์ และการจัดการในการกำหนดนโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะเป็นกลไกสำคัญในการบริหารประเทศและพัฒนาสังคม ซึ่งต้องอาศัยศาสตร์หลายแขนงในการกำหนดทิศทางและแนวทางปฏิบัติ กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ และการจัดการเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อการออกแบบและดำเนินนโยบายสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ

สัมพันธภาพของศาสตร์ทั้งสามนั้น พิจารณาได้ว่า กฎหมายเป็นพื้นฐานของการกำหนดนโยบายสาธารณะ เพราะเป็นเครื่องมือของการสร้างระบบระเบียบ ควบคุมการกระทำของภาครัฐและประชาชน และปกป้องสิทธิของประชาชน นโยบายที่ถูกต้องจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายที่เป็นธรรม ขณะที่กระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ เป็นเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของนโยบายและผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ นโยบายสาธารณะต้องคำนึงถึงต้นทุน ผลตอบแทนและผลกระทบต่อประชาชน ส่วนระบบการจัดการจะนำไปสู่กลไกที่ช่วยให้การดำเนินนโยบายเป็นไปตามแผนที่วางไว้ การบริหารทรัพยากร บุคลากร และการวางกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้นโยบายเกิดผลลัพธ์ที่ต้องการ โดยอาจกล่าวได้ว่า กฎหมายกรอบและกลไกของนโยบายสาธารณะ เศรษฐศาสตร์ช่วยการวิเคราะห์ผลกระทบและการจัดสรรทรัพยากร และการจัดการช่วยให้เกิดการนำไปปฏิบัติและประสิทธิผลของนโยบาย (ปกป้อง จันถวิทย์, มปป.)

การออกแบบนโยบายสาธารณะที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยการบูรณาการกฎหมาย เศรษฐศาสตร์ และการจัดการเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างหลักนิติธรรม ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ และประสิทธิภาพในการดำเนินการ เช่น นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า จำเป็นต้องมีกฎหมายรองรับสิทธิของประชาชน กฎหมายทำหน้าที่ให้กรอบและหลักเกณฑ์ในการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อพิจารณาความคุ้มค่าและผลกระทบทางการเงิน เศรษฐศาสตร์จึงช่วยวิเคราะห์ผลกระทบและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้บริการสุขภาพเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง การจัดการจึงช่วยให้การดำเนินนโยบายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม การบูรณาการศาสตร์ทั้งสามทำให้เกิดนโยบายที่มีความยั่งยืน ตอบสนองความต้องการของประชาชน และนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างมั่นคงและมีประสิทธิภาพ

2. ความเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์และผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของศาสตร์กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ และการจัดการ

การเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ทำให้กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ และการจัดการต้องทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดมากขึ้น กล่าวคือ กฎหมายต้องรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและระบบกลไกการบริหารจัดการ ขณะที่เศรษฐศาสตร์ต้องคำนึงถึงข้อจำกัด

ทางกฎหมายและแนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสถียรภาพ การจัดการต้องอาศัยทั้งกฎหมายและเศรษฐศาสตร์เป็นแนวทางในการบริหารองค์กรและนโยบายสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก เทคโนโลยี และบริบททางสังคมที่ซับซ้อนมากขึ้น เมื่อพิจารณาถึงปรากฏการณ์ทางสังคมอันเป็นพลวัตจากกระแสของโลกาภิวัตน์ จะพบว่าโลกาภิวัตน์ส่งอิทธิพลทำให้ประเทศต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลกระทบต่อศาสตร์กฎหมาย เศรษฐศาสตร์และการจัดการอย่างมีนัยสำคัญ และส่งผลต่อแนวทางการบริหารรัฐและพัฒนาท้องถิ่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

กฎหมายต้องปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม (ธรรมณีย์ สุ่มั่นตกุล, มปป) โดยปัจจุบันปรากฏมีกฎหมายที่ได้รับอิทธิพลจากกระแสโลกาภิวัตน์มากขึ้น ขณะเดียวกัน เศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งนโยบายการเงินและการคลังที่ต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ส่งผลต่อการบริหารงานรัฐและท้องถิ่นต้องปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การขยายตัวของเมืองและการพัฒนาท้องถิ่น ทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกัน ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกทำให้รัฐต้องมีบทบาทมากขึ้นในการสร้างสมดุลทางเศรษฐกิจและสังคม การกระจายอำนาจทางเศรษฐกิจสู่ท้องถิ่นจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการลดช่องว่างทางเศรษฐกิจและส่งเสริมการพัฒนาอย่างทั่วถึง และเมื่อพิจารณาในทางการจัดการ โลกาภิวัตน์ทำให้การจัดการต้องเผชิญกับความซับซ้อนและการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น องค์กรภาครัฐและเอกชนต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้าน และการพัฒนาแนวทางการจัดการที่ยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น นอกจากนี้ การบริหารจัดการภาครัฐยังต้องตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และต้องมีความโปร่งใสในการดำเนินงานมากขึ้น ท้องถิ่นต้องมีการจัดการที่สามารถตอบสนองต่อปัญหาสังคมและเศรษฐกิจในระดับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ในกระบวนการบริหารรัฐและจัดการท้องถิ่น การรักษาสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของประเทศกับมาตรฐานสากล การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจเพื่อรองรับการแข่งขันระดับโลก และการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ในระดับท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ส่งผลให้ชุมชนต้องพึ่งพาการพัฒนาแบบยั่งยืน มีการกระจายอำนาจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น เพื่อให้สามารถรับมือกับปัญหาในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

3. ความจำเป็นของการศึกษาข้ามศาสตร์เพื่อเข้าใจปัญหาสังคมที่ซับซ้อนและการบริหารรัฐและพัฒนาท้องถิ่น

ในยุคปัจจุบัน ปัญหาสังคมมีความซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้น การแก้ไขปัญหาลำนี้ไม่สามารถทำได้โดยการใช้ความรู้จากศาสตร์เดียวเท่านั้น การศึกษาข้ามศาสตร์จึงเป็นสิ่งจำเป็น

เพื่อให้เราสามารถเข้าใจและแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (จารุณี มุมบ้านเช่า, 2560) หากพิจารณาในด้าน การบริหารรัฐและพัฒนาท้องถิ่น จะพบว่า การใช้ความรู้จากหลายศาสตร์ ทั้ง กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ การจัดการ และสังคมวิทยา ช่วยให้ผู้บริหารสามารถวางแผนและดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน รวมทั้งการศึกษาข้ามศาสตร์จะช่วยให้เกิดการสร้างนโยบายที่มีประสิทธิภาพต้องการการวิเคราะห์ข้อมูลและการประเมินผลจากหลายมิติ สามารถรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่งและวิเคราะห์ได้อย่างครอบคลุม ซึ่งครอบคลุมถึงการพิจารณาปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมด้วย

คุณค่าของการศึกษาข้ามศาสตร์ ที่ต่อการบริหารรัฐและการพัฒนาท้องถิ่น ช่วยให้เห็นสามารถมองเห็นปัญหาในมุมมองที่หลากหลายและครอบคลุมมากขึ้น การแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน (ชญาณิษฐ์ ดิษฐาน, 2567) สามารถสร้างนโยบายที่มีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลจากหลายมิติช่วยให้สามารถสร้างนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น ช่วยให้ผู้บริหารสามารถรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ได้อย่างครอบคลุม โดยเฉพาะการบริหารรัฐและการพัฒนาท้องถิ่นต้องการการประสานงานระหว่างหลายหน่วยงาน ผู้บริหารจะสามารถเข้าใจและประสานงานกับหน่วยงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการพัฒนาท้องถิ่นต้องพิจารณาถึงผลกระทบในระยะยาว ทำให้สามารถวางแผนและดำเนินการพัฒนาโดยคำนึงถึงความยั่งยืนในทุกมิติและผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้อย่างมีข้อมูลและมีเหตุผล ในที่นี้จึงพิจารณาความเชื่อมโยงระหว่างศาสตร์ทางกฎหมาย เศรษฐศาสตร์และการจัดการ ซึ่งถือเป็นแกนหลักที่มีส่วนสนับสนุนให้กระบวนการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังจะได้แยกอธิบายต่อไป

กฎหมาย: กลไกควบคุมพฤติกรรมและโครงสร้างทางสังคม

บทบาทสำคัญของกฎหมายต่อรัฐประศาสนศาสตร์ปรากฏในหลายด้านทั้งการเป็นเกณฑ์กำหนดขอบเขตการใช้อำนาจของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นเกณฑ์สร้างความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ผ่านกฎหมายที่ชัดเจน ส่งเสริมเสถียรภาพในการบริหารงานภาครัฐ เป็นฐานในการออกแบบนโยบายพัฒนาท้องถิ่นอย่างรอบด้าน ขณะเดียวกันช่วยกำหนดมาตรการป้องกันทุจริต ด้วยบทลงโทษและกลไกตรวจสอบ และเปิดช่องทางมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจนโยบายสาธารณะ โดยสามารถพิจารณาโดยละเอียดได้ดังต่อไปนี้

1. กฎหมายในฐานะเครื่องมือกำหนดระบบกลไกของสังคม

การกำหนดมาตรฐานและบรรทัดฐานของกฎหมายที่มีต่อการใช้อำนาจของรัฐเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบและความสงบเรียบร้อย ช่วยสร้างความยุติธรรมในสังคม โดยการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของประชาชน และการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมาย รวมทั้งป้องกันและแก้ไขข้อขัดแย้งในสังคม โดยการกำหนดกระบวนการในการแก้ไขข้อพิพาทและ

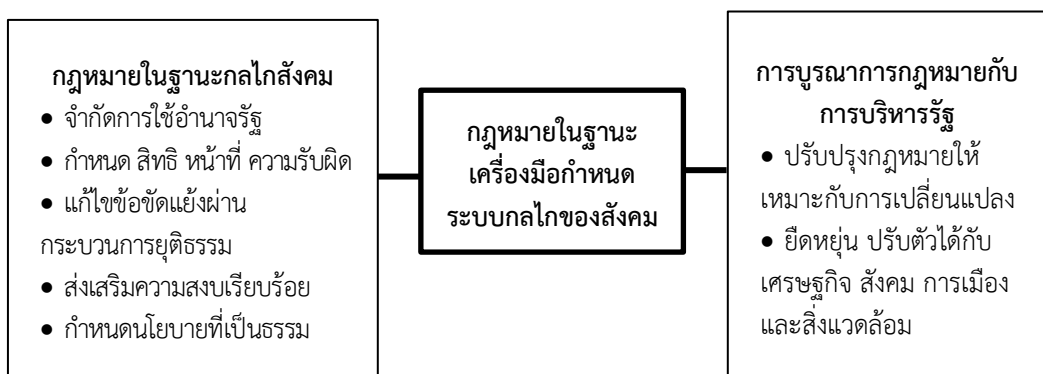
การตัดสินใจที่ดี ส่งเสริมศีลธรรมและค่านิยมที่ดีในสังคม โดยการกำหนดกฎเกณฑ์ที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีและป้องกันพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

เมื่อพิจารณาในด้านรัฐประศาสนศาสตร์ รัฐ เจ้าหน้าที่รัฐ หรือผู้บริหารรัฐ จะต้องสร้างความยุติธรรมในสังคม โดยการกำหนดนโยบายและกฎหมายที่เป็นธรรม เพื่อให้ทุกคนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน การสร้างความเป็นธรรมในสังคมช่วยลดความขัดแย้งและสร้างความเชื่อมั่นในระบบการบริหารงานของรัฐ รวมทั้งความสงบเรียบร้อยในสังคมเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ สร้างความเชื่อมั่นในระบบการบริหารงานของรัฐ ประชาชนจะมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจในระบบการบริหารงานของรัฐมากขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

2. การบูรณาการกฎหมายต่อการบริหารรัฐและพัฒนาท้องถิ่น

กฎหมายเป็นเครื่องมือที่ใช้กำหนดนโยบายและการดำเนินงานของรัฐ ความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เป็นปัจจัยแห่งการบูรณาการที่สำคัญ ในด้านหนึ่งนักบริหารหรือนักรัฐประศาสนศาสตร์ จึงควรเรียนรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมายและนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลง การออกแบบกฎหมาย ต้องมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง หรือสิ่งแวดล้อม (กรพจน์ อัครวินวิจิตร, มปป)

กล่าวโดยสรุป บทบาทของกฎหมายอันเป็นกลไกควบคุมพฤติกรรมและโครงสร้างทางสังคม กำหนดมาตรฐานการใช้อำนาจรัฐ ระบุสิทธิหน้าที่ประชาชนและบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนแก้ไขข้อขัดแย้งผ่านกระบวนการยุติธรรมส่งเสริมศีลธรรมและพฤติกรรมที่ดี รัฐต้องออกนโยบายที่เป็นธรรมเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความสงบเรียบร้อยในสังคม ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 ลักษณะของกฎหมายต่อสังคมและแนวทางการบูรณาการกฎหมายกับการบริหารรัฐ

เศรษฐศาสตร์: พื้นฐานของโครงสร้างทางสังคมและความเป็นอยู่ของประชาชน

เศรษฐศาสตร์เป็นพื้นฐานสำคัญของโครงสร้างทางสังคมและความเป็นอยู่ของประชาชน เป็นเครื่องมือหนึ่งสำหรับจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ช่วยวิเคราะห์และกำหนดนโยบายเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมในสังคม ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ลดความผันผวนทางเศรษฐกิจ การพัฒนาเศรษฐกิจช่วยให้ประชาชนมีรายได้ที่สูงขึ้นและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

1. บทบาทของเศรษฐศาสตร์ในการกำหนดนโยบายสาธารณะและคุณภาพชีวิต เศรษฐศาสตร์ช่วยในการวิเคราะห์และกำหนดนโยบายเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตอย่างยั่งยืน (นิพนธ์ พัวพงศกร, 2556) รวมทั้งจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมในสังคม ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม (รัชฎากร วินิจกุล, 2566) นอกจากนี้ การวางแผนและกำหนดนโยบายที่ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ช่วยให้ประชาชนสามารถพัฒนาตนเองและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยภาครัฐสามารถวิเคราะห์และกำหนดนโยบายที่ช่วยให้การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างยั่งยืน

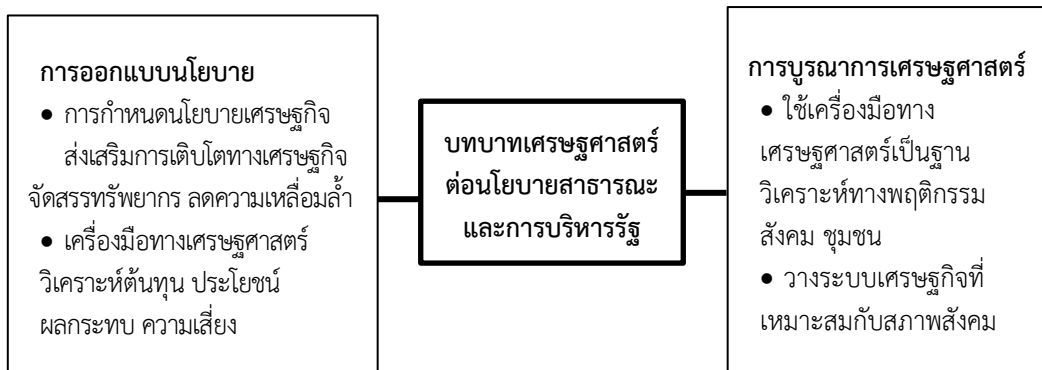
วิธีการที่เศรษฐศาสตร์ใช้ในการกำหนดนโยบายสาธารณะ อาจใช้การวิเคราะห์ต้นทุนและประโยชน์ (Cost-Benefit Analysis, CBA) (Delaney Edge, 2020) เป็นกระบวนการที่ใช้ในการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจของนโยบายสาธารณะ โดยการเปรียบเทียบต้นทุนและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินนโยบาย การวิเคราะห์นี้ช่วยให้การกำหนดนโยบายเป็นไปอย่างมีข้อมูลและมีเหตุผล (McGregor et al., 2009) การวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจตั้งแต่ ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ หรือระดับโลก ต้องพิจารณาภาพรวมของผลกระทบที่เกิดขึ้นจากนโยบาย ซึ่งอีกวิธีหนึ่งคือ การวิเคราะห์ความเสี่ยงและความไม่แน่นอน (Risk and Uncertainty Analysis) (Castle, 1972) ใช้ประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินนโยบายและการวางแผนรับมือกับความไม่แน่นอน ซึ่งช่วยให้นโยบายสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และอีกวิธีการหนึ่ง คือ การวิเคราะห์คุณภาพชีวิต (Quality of Life Analysis) ใช้ในการประเมินผลกระทบของนโยบายต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยการวัดและประเมินปัจจัยที่มีผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชน (McGregor et al., 2009)

2. การบูรณาการเศรษฐศาสตร์ต่อการบริหารรัฐและพัฒนาท้องถิ่น

เศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสิทธิและโอกาสทางสังคม ช่วยกำหนดและส่งเสริมสิทธิทางเศรษฐกิจ ช่วยในการวิเคราะห์และกำหนดนโยบายที่ส่งเสริมสิทธิทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Felice, 2017) เกิดการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมและการสร้างโอกาสที่เท่าเทียม เช่นการใช้ระบบภาษีที่ก้าวหน้า (Progressive Tax) ซึ่งเก็บภาษีจากผู้มีรายได้สูงมากกว่าผู้มีรายได้น้อย และการใช้รายได้จากภาษีเพื่อสนับสนุนบริการสาธารณะ (Pettinger, 2019) เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ระบบเศรษฐกิจที่แตกต่างส่งผลกระทบต่อการจัดทำบริการของรัฐและสังคม หากพิจารณาแนวคิดระบบเศรษฐกิจ พบว่า ในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม (Capitalism) เอกชนเป็นผู้ผลิตและการกระจายทรัพยากร รัฐมีบทบาทน้อยในการทำบริการสาธารณะ อาจทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม ระบบนี้มุ่งส่งเสริมการแข่งขันและนวัตกรรม สร้างและพัฒนาโอกาสทางเศรษฐกิจ ขณะที่ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม (Socialism) รัฐเป็นผู้ควบคุมการผลิตและการกระจายทรัพยากร เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคม รัฐจะเป็นผู้จัดทำบริการสาธารณะเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้อย่างเท่าเทียม (eSoft Skills Team, n.d.) ส่วนระบบเศรษฐกิจแบบผสม (Mixed Economy) ซึ่งรวมทั้งทุนนิยมและสังคมนิยมเข้าด้วยกัน รัฐและภาคเอกชนร่วมกันควบคุมการผลิตและการกระจายทรัพยากร สร้างความสมดุลระหว่างการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมและการส่งเสริมการแข่งขันและนวัตกรรม โดยรัฐจัดทำบริการสาธารณะให้ประชาชนเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียม (Mansoor & Williams, 2023) ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นบทบาทเศรษฐศาสตร์ที่มีต่อรัฐและสังคม การพิจารณารูปแบบของระบบเศรษฐกิจจึงเป็นอีกปัจจัยที่สำคัญเช่นกัน

กล่าวโดยสรุป แนวทางการบูรณาการ อาจใช้กระบวนการของเศรษฐศาสตร์ในการวิเคราะห์ การวางแผนและกำหนดนโยบาย เช่น การใช้หลักเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของประชาชนและองค์กร ช่วยให้ออกแบบนโยบายและกฎหมายได้ตามความต้องการ และพฤติกรรมของประชาชน รวมทั้งใช้หลักเศรษฐศาสตร์การพัฒนาหรือหลักเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อมในการวางแผนและดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น ดังปรากฏในภาพต่อไปนี

ภาพที่ 2 บทบาทของเศรษฐศาสตร์และการบูรณาการกับการบริหารรัฐ

การจัดการ: กระบวนการกำหนดนโยบายและการบริหารสังคม

การจัดการเป็นศาสตร์ที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายและการบริหารสังคมช่วยในการวิเคราะห์และกำหนดนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน รวมตลอดถึง การวางแผนและการประสานงานระหว่างหน่วยงาน และการประเมินผล การตรวจสอบความ

โปร่งใสของการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดระบบงานที่มีประสิทธิภาพ โดยมีข้อพิจารณาเพื่อการศึกษาต่อไป

1. การจัดการภาครัฐกับนโยบายสาธารณะเพื่อการบริหารทรัพยากรทางสังคมและการกระจายทรัพยากร

ทรัพยากรทางสังคมและการกระจายทรัพยากร มีความสำคัญต่อประชาชนและสังคม เนื่องจากเป็นบริการพื้นฐานที่ประชาชนพึงได้รับได้อย่างเท่าเทียม โดยการกระจายทรัพยากรอย่างเป็นธรรมช่วยให้ประชาชนมีโอกาสในการพัฒนาตนเองและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การกระจายรายได้ที่เป็นธรรมช่วยลดความยากจนและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้เกิดการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม

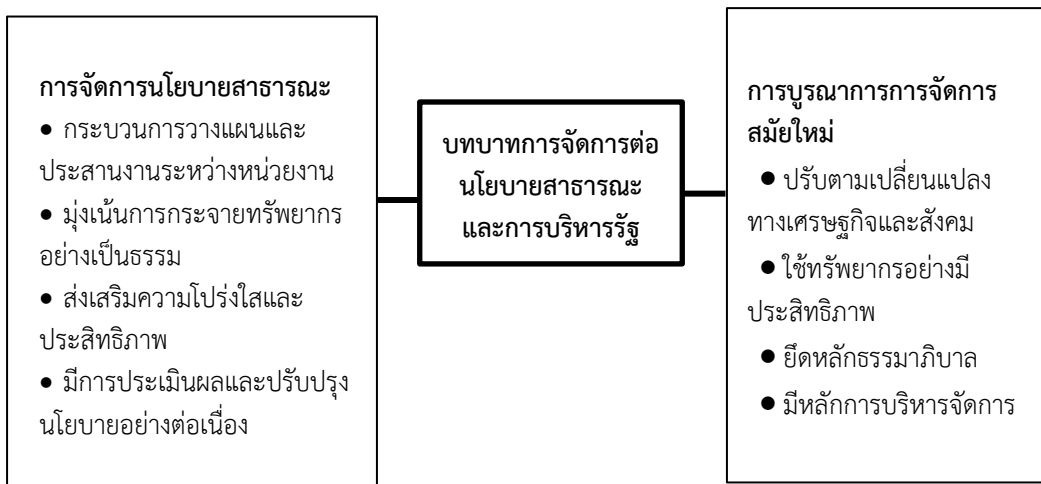
การสร้างและดำเนินนโยบายสาธารณะเพื่อการบริหารทรัพยากรทางสังคมและการกระจายทรัพยากร จะเกิดประสิทธิภาพได้อย่างตรงจุด โดยเป็นหน้าที่สำคัญตามกฎหมายของรัฐ องค์การรัฐ และเจ้าหน้าที่รัฐที่จะต้องดำเนินการ เริ่มจากการวางแผนและกำหนดนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและสังคม (อิงฟ้า สิงห์น้อย และรัฐชาติ ทัศนัย, 2561) ต้องมุ่งเน้นการกระจายทรัพยากรอย่างเป็นธรรม ต้องมีการประสานงานและการสื่อสารระหว่างหน่วยงานให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ การสื่อสารที่ดีช่วยให้ประชาชนเข้าใจและปฏิบัติตามนโยบายได้ มีการประเมินผลการดำเนินงานและการปรับปรุงนโยบายและกระบวนการ ช่วยให้สามารถปรับปรุงนโยบายและกระบวนการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลทำให้การบริหารงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น และต้องให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลเพื่อยืนยันความโปร่งใสของการดำเนินการ

2. การบูรณาการหลักการจัดการเพื่อการบริหารรัฐและพัฒนาท้องถิ่น

การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ในปัจจุบันเป็นการศึกษาระบบการบริหารจัดการรัฐที่ต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี รัฐต้องใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ภายใต้ความโปร่งใสและความรับผิดชอบในการบริหารงานของรัฐ ส่งผลต่อเชื่อมั่นในระบบการบริหารงานของรัฐและลดปัญหาการทุจริต

ในการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับศาสตร์การบริหารจัดการของรัฐ จำเป็นต้องศึกษาให้รอบด้าน โดยเฉพาะการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการบริหารจัดการ ช่วยให้เข้าใจหลักการและกระบวนการบริหารงานของรัฐ เช่น ทฤษฎี Bureaucracy ของ Max Weber ที่เน้นการจัดการที่มีประสิทธิภาพและความเป็นธรรม รวมทั้งต้องศึกษาโครงสร้างและกระบวนการบริหารงานของรัฐ เพื่อให้สามารถปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การบูรณาการกระบวนการจัดการเพื่อเชื่อมโยงกับกฎหมาย และเศรษฐศาสตร์ พิจารณาได้ว่า กฎหมายย่อมมีบทบาทสำคัญในการกำหนดกรอบการทำงานและการบังคับใช้ มาตรการที่ส่งเสริมความยั่งยืน การกำหนดกฎหมายที่สนับสนุนการจัดการทรัพยากรอย่าง มีประสิทธิภาพและการกระจายทรัพยากรอย่างเป็นธรรมช่วยให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่าง ยั่งยืน ขณะที่เศรษฐศาสตร์ ช่วยในการวิเคราะห์และกำหนดนโยบายที่ส่งเสริมการพัฒนาอย่าง ยั่งยืน การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ ทั้งการวิเคราะห์ต้นทุน-ประโยชน์ และการใช้ข้อมูล ขนาดใหญ่ช่วยให้การกำหนดนโยบายมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของ ประชาชนได้ดียิ่งขึ้น (Calabresi, 2016)

ภาพที่ 3 บทบาทของการจัดการและการบูรณาการกับการบริหารรัฐ

ข้อดีและข้อพึงระวังของการเชื่อมโยงศาสตร์กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ และการบริหารจัดการ

1. ข้อดีและข้อพึงระวังต่อการเชื่อมโยงศาสตร์กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ และการบริหารจัดการ

การบูรณาการกฎหมาย เศรษฐศาสตร์ และการบริหารจัดการ ช่วยกำหนดนโยบายที่สมดุลและยั่งยืน โดยคำนึงถึงความเป็นธรรม การเติบโตทางเศรษฐกิจ และผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม พร้อมทั้งผลกระทบระยะยาวต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (นิพนธ์ พัวพงศกร, 2556) นอกจากนี้ หลักการเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมช่วยออกแบบกฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยคำนึงถึงว่ามนุษย์มักตัดสินใจด้วยอคติและข้อจำกัดทางจิตวิทยา การใช้เทคนิคเช่น การสะกิด (Nudge) หรือมาตรการจูงใจที่เหมาะสม เช่น ภาษีที่กระตุ้นการยอมจำนนหรือกฎจราจรที่ลดอุบัติเหตุ ช่วยให้กฎหมายสอดคล้องกับพฤติกรรมจริง และบังคับใช้ได้ผลดีขึ้น (ปกป้อง จันวิทย์, มปป) อีกประการหนึ่ง คือ การจัดการที่อิงกับหลักเศรษฐศาสตร์สามารถ

ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้ หลักเศรษฐศาสตร์ช่วยให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาความเหลื่อมล้ำได้อย่างเป็นระบบ และออกแบบนโยบายที่ตรงเป้าหมาย สามารถส่งเสริมการเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับคนทุกกลุ่ม (พิรญาณ์ วัฒนภาพ, 2564) ประการสุดท้าย คือ การปรับตัวของกฎหมายช่วยให้สังคมมีเสถียรภาพและรองรับความเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่ปรับตัวอย่างเหมาะสมจะช่วยสร้างความแน่นอนและความคาดหวังให้กับทุกภาคส่วน ช่วยส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ ช่วยให้สังคมมีเสถียรภาพและสร้างความเชื่อมั่นในระบบกฎหมาย (กฎหมายกับการพัฒนา, 2563)

อย่างไรก็ตาม เป็นธรรมชาติของเหรียญที่มีสองด้าน สอดคล้องกับสรรพสิ่งที่แม้จะมีด้านดี ก็มีด้านที่เป็นข้อจำกัดด้วยเช่นกัน การเชื่อมโยงศาสตร์เป็นเรื่องจำเป็นที่พึงกระทำให้เกิดเฉพาะโดยธรรมชาติของศาสตร์มิได้ดำรงอยู่เพียงลำพัง หากแต่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นเหตุ เป็นผล ดังนั้นในการเชื่อมโยงศาสตร์จึงต้องหาจุดสมดุลและบูรณาการอย่างเหมาะสม พิจารณาในด้านกฎหมาย ความเข้มงวด ไม่เกิดช่องโหว่โอกาสในการใช้สิทธิ เสรีภาพ อาจกดดันเศรษฐกิจ ลดการลงทุน และสร้างความไม่พอใจในสังคม หากลดทอนเสรีภาพส่วนบุคคลมากเกินไป ขณะที่การใช้หลักการเศรษฐศาสตร์สุดโต่ง อาจทำให้มองมนุษย์เป็นเพียงเครื่องมือทางเศรษฐกิจ ละเลยจริยธรรม ความเท่าเทียม และคุณภาพชีวิต และหากกระบวนการการจัดการที่ไม่รัดกุม นำไปสู่การทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ ความล่าช้า และความซ้ำซ้อน โดยเฉพาะเมื่อขาดความยืดหยุ่นและการประสานงานระหว่างหน่วยงาน

สรุป

โดยกล่าวสรุป แนวทางการบูรณาการกฎหมาย เศรษฐศาสตร์ และการจัดการ เพื่อการบริหารรัฐและพัฒนาท้องถิ่น ต้องกำหนดนโยบายสมดุลภายใต้กรอบของกฎหมาย ด้วยการวิเคราะห์ผลกระทบทุกมิติทั้งกฎหมาย เศรษฐกิจ สังคม สร้างการมีส่วนร่วมมีข้อมูลในการตัดสินใจ ใช้เครื่องมือเศรษฐศาสตร์ ทั้งการวิเคราะห์ต้นทุน-ผลประโยชน์ ทรัพยากร ประเมินผลกระทบ ใช้กลไกตลาดจัดสรรทรัพยากร รวมทั้งนำเทคโนโลยีและข้อมูลมาเพิ่มประสิทธิภาพบริการสาธารณะ โดยการจัดการตั้งมีระบบกลไก ตั้งแต่การวางแผน การลงมือปฏิบัติการ การกำกับตรวจสอบ ประเมินผลและปรับปรุงเป็นวงจรคุณภาพ เมื่อทั้งสามศาสตร์ได้ผสมผสานกระบวนการอย่างลงตัว ผลของการบริหารรัฐและพัฒนาท้องถิ่นจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กฎหมายกับการพัฒนา. (2563). *กฎหมายมีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม เศรษฐกิจจริงหรือไม่*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://shorturl.asia/uS4g8>

- กรพจน์ อัครวินวิจิตร. (มปป). การปกครองในระบอบประชาธิปไตยในยุคโลกาภิวัตน์. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://shorturl.asia/RiMKm>
- จารุณี มุมบ้านเช่า. (2560). การวิจัยแบบบูรณาการข้ามศาสตร์. *วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์*, 25(1), 119-132.
- ชญาณิชฐ์ ดิษฐาน. (2567). ข้ามพรมแดนความรู้ด้วยมุมมองข้ามศาสตร์ผ่านเลนส์. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://blog.wu.ac.th/archives/16341>
- ธรรมนิตย์ สุ่มันตกุล. (มปป). การปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://lawreform.go.th/uploads/files/1589449467-lv8y6-m844l.pdf>
- นิพนธ์ พัวพงศกร. (2556). นิพนธ์ พัวพงศกร ตอบโจทย์ทำไมบทบาทของวิชาเศรษฐศาสตร์ในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจจึงลดลง. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://tdri.or.th/2013/11/role-of-the-economist-in-public-policy/>
- ปกป้อง จันวิทย์. (มปป). ความรู้เบื้องต้นว่าด้วยนิติเศรษฐศาสตร์. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://shorturl.asia/8Ma3p>
- _____. (มปป). แนวคิดว่าด้วยประสิทธิภาพและความยุติธรรมในนิติเศรษฐศาสตร์. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://shorturl.asia/AsIKz>
- พิรญาณ์ รณภาพ. (2564). ลดความเหลื่อมล้ำ นำไทยสู่การเติบโตอย่างยั่งยืน. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://www.pier.or.th/abridged/2021/06/>
- รัชฎากร วินิจกุล. (2566). เศรษฐศาสตร์การเมือง: การพัฒนานโยบายสาธารณะเชิงบูรณาการ. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- อิงฟ้า สิงห์น้อย และรัฐชาติ ทัศนัย. (2561). นโยบายสาธารณะ : การบริหารและการจัดการภาครัฐ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์มจร*, 6(ฉบับพิเศษ), 610-623.
- Calabresi, G. (2016). *The Relationship between Law and Economics*. Retrieved February 15, 2025, from <https://yalebooks.yale.edu/2016/01/26/the-relationship-between-law-and-economics/>
- Delaney Edge. (2020). *The Role of Cost-Benefit Analysis in Public Policy Decision-Making*. Retrieved February 15, 2025, from <https://shorturl.asia/J5t6e>
- Emery N. Castle. (1972). Economics and the Quality of Life. *American Journal of Agricultural Economics*, 54(5), 723-735.
- eSoft Skills Team. (n.d.). *The Impact of Economic Systems on Social Structures*. Retrieved February 15, 2025, from <https://esoftskills.com/the-impact-of-economic-systems-on-social-structures/>

- Felice, W. F. (2017). *Economic and Social Rights*. Retrieved February 15, 2025, from <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190846626.013.159>
- Mansoor, Z. & Williams, M. J. (2023). Systems approaches to public service delivery: methods and frameworks. *Journal of Public Policy*. 44(2), 258-283.
- McGregor, J. A. et al. (2009). *Needs, Wants and Goals: Wellbeing, Quality of Life and Public Policy*. Retrieved February 15, 2025, from <https://shorturl.asia/mtqnY>
- Pettinger, T. (2019). *Pros and Cons of Inequality*. Retrieved February 15, 2025, from <https://shorturl.asia/45AbO>

